

Tunni teema: „Töö eri stiilis tekstidega”

Õpilased: gümnaasium (Jõhvi Gümnaasiumi 12. klass, aga sobib ka 10. või 11. klass, eeldusel, et õpilased on varem õppinud uudise ülesehitust ja seletuskirja vormistuse nõudeid)

Tunni eesmärgid: õpilane võrdleb, leiab ja kirjeldab eri stiilis tekstidele iseloomulikke jooni, mõistab vajadust kasutada suhtlusolukorrale ja teksti eesmärgile vastavat sõnavara ja stiili, oskab kirjavahemärgistada tekste, tunneb neis ära veaohtrikud laused ja oskab luua eriotstarbelisi tekste.

Lähtuvalt gümnaasiumi õpitulemustest õpilane

1. väljendab ennast nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja sobivalt ning üldkirjakeele normide järgi;
2. valib sobivaid väljendusvahendeid, lähtudes funktsionaalsetest, eetilistest ja esteetilisest kaalutlustest;
3. oskab oma tekstide loomiseks leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada eri laadi teabe allikaid;
4. teab käsitletud tekstide ülesehituse põhimõtteid ja iseärasusi, oskab tekste luua ning analüüsida;
5. kõneleb ja kirjutab alustekstidele toetudes.

Õppeülesanded: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine. Tunni teema haakub kursusega „Teksti keel ja stiil”.

Hinnatakse kirjalikke töid, võib hinnata valikuliselt ka rühmatööst osavõttu.

Tunni faas ja aeg	Õpetaja tegevus	Õpilaste tegevus	Selgitused
Evo- kat- sioon 7 min	1. Teatraliseeritud tervituste variandid (üks tervitus familiaarselt, teine kõrgstiilis. 2. „Stiiliharjutuste” näidete jagamine. Ülesande selgitamine.	1. Sobiv reageerimine. Õpilased mõistavad, et õpetajal ei sobi tundi alustada slängi jm kasutades, ka liigne pidulikkus on ebasobiv. 2. Individuaalne lugemine, tekstidega tutvumine. Paaris- või rühmatöö. Tekstis võiks iseloomuliku markeerida.	Õpilased mõistavad, et liiga familiaarne, aga ka ülev pöördumine nende poole on kohatu. Vt lisa 4.10.2. Tekstid on eraldi lehtedel. Ül: pöörata tähelepanu, millest ja kuidas tekstis juttu. Vahetada muljeid pingi-

			naabriga, leida teksti sõnastuses ja stiilis iseloomulikku, määrata teksti eesmärk.
Tähen- duse mõist- mine 25 min	<p>1. Arutluse suunamine.</p> <p>2. Avan tahvlipoole, kus kirjas stiili liigid. Õigete pealkirjade tutvustamine (1.- ”Ametlik kiri”, 2. – ”Teistpidi subjektiivne”, 3.- ”Tagasivaateline”, 4. – ”Täpsustused”, 5.- ”Jutustus”.</p> <p>3. PowerPoint</p>	<p>1. Arutlemine. Märgati, et tekstide teema on sama. Õpetaja suunavate küsimuste abil tuuakse loetud tekstides märgatud eripärad välja (nr 1 – ametlikud valitud väljendid, viisakas pöördumine, kirjale iseloomulik lõpetus, eesmärk edastada kirja teel infot, midagi selgitada jne; nr 2 – igapäevased väljendid, omamehelik viimistlemata sõnastus jne; nr 3 – lugu esitatud tagurpidi pööratud järjekorras, erilisi väljendeid pole; nr 4 – matemaatilised terminid jms; nr 5 – tavaline</p> <p>2. Õpilased järeldavad, et nr 1 – ametlikus stiilis, 2. – argi-; 3. – neutraalses, 4. – teadus-, 5.- neutraalses stiilis.</p> <p>3. Õpilased märkavad, et see</p>	<p>Arutlust suunavad küsimused: Mis ühist, mis erinevat? Eesmärk ja kasutusolukord?</p> <p>Tahvlil: 1) neutraalne stiil, 2) argistiil, 3) ametlik stiil, 4) teadusstiil, 5) ilukirjandusstiil.</p> <p>Vt lisa 4.10.3 „Stiiliharjutuste”</p>

<p>„Stiiliharjutuste” slaidil ”Märkmed”</p>	<p>võiks olla teiste tekstide aluseks.</p>	<p>kokkuvõte.</p>
<p>4. 3 lisanäite tutvustamine. Arutluse suunamine.</p>	<p>4. Kuulamine. Arutlemine. (Lisatekste võiks lugeda ka hoopis mõni õpilane). Järeldavad, et esimene kuuldust oli argistiilis, teine ilukirjanduslik luuletekst, kolmas teadusstiilis.</p>	<p>Loen „Kõnekeelne”, „Hulgad” (katkendi), „Sonett”. Avaldada arvamust! Mis mõtted tekkisid?</p>
<p>5. PowerPoint „Stiiliharjutuste” kokkuvõte.</p>	<p>Saavad teada, et raamatus on 99 samast sündmusest lähtuvat erinevat teksti.</p>	<p>Vt lisa 4.10.3 „Stiiliharjutuste” kokkuvõte.</p>
<p>4. Kirjavahemärkideta tekstide jagamine, ülesande selgitamine.</p>	<p>4. Tekstiga tutvumine. Õpilased tunnevad ära, mis teose katkendiga tegu.</p>	<p>Vt lisa 4.10.4. Tekstid on „Kuristik rukkis” katkendid, pinginaabritele erinevad. Ülesanne: kirjavahemärgistada.</p>
<p>5. Õpilaste töö jälgimine, tähelepanu juhtimine vigadele.</p>	<p>5. Individuaalne töö, kontroll paaristööna (või rühmatööna).</p>	<p>Vajadusel võib abi otsida õpikust („Eesti õigekeel”).</p>
<p>6. Veaohlike kohtade väljatoomine. Selgitused olenevad klassist. Tähelepanu tasub juhtida otsekõnele ja kõrvallausele eraldamisele.</p>	<p>6. Parandavad, küsivad jne.</p>	
<p>7. Õigete järeldusteni juhtimine.</p>	<p>7. Arutlus, arvamuse avaldamine, küsimused jne.</p>	<p>Mis liiki tekstiga tegu? (ilukirjanduslik proosa)</p>

			Millist stiili kasutatud? (argi)
Refleksioon 13 min	<p>1. Uue ülesande selgitamine: kirjutada kirjavahemärgistatud teksti põhjal uudis või seletus.</p> <p>2. Ülesandeks vajalike tekstide eripära meenutamine.</p> <p>3. Tekstiõpetuse õpikute, ajalehtede väljapanek.</p>	<p>1. Ülesande valimine.</p> <p>2. Uudise ülesehituse nõuete, seletuskirja vajalike elementide meenutamine (Uudis: juhtlõik, teabe esitamine, taustainfo, seletuskiri: adressaat, tekst, vormistusnõuded...)</p> <p>3. Individuaalne kirjutamine. Valmis töö tutvustamine?</p>	<p>Vajadusel vaadatakse õpiku- („Tekstiõpetus” ja „Kirjutamise kunst”) või ajalehetekstide näiteid. eesmärk on lõpetada, viimistleda töö järgmiseks tunniks, siis saavad õpilased ka hinde.</p> <p>Seejärel täidetakse eneseanalüüsi tabel (vt lisa 4.10.5).</p>